

Interjú

RENDKÍVÜLI FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK

Az élelmiszeripar meghatározó része a magyar élelmiszergazdaságnak, de számos vállalkozása pénzügyi-finanszírozási és versenyképességi problémákkal küszködik. A feldolgozóipar széles köre hatékonyságnövelő, korszerűsítő fejlesztésekre szorul. Ezt segíti, hogy az élelmiszeripari vállalkozások minden eddigénél nagyobb támogatási forráshoz férhetnek most hozzá. Alapvető viszont a támogatások észszerű, piaci igényekre alapozott felhasználása. Erről beszélgettünk **Éder Tamással**, a **Felelős Élelmiszergyártók Szövetségének** elnökével.

Mi jellemzi az élelmiszeripar helyzetét? Milyen kihívásokkal néz szembe?

Az élelmiszeripar a hazai mezőgazdaság termékeinek legnagyobb felvásárlója, így gazdasági teljesítményének javulása a mezőgazdaság fejlődéséhez is elengedhetetlen. Az élelmiszeripar meghatározó eleme a biztonságos élelmiszerellátásnak és az exportnak, széles körű kapcsolatrendszerre révén további ipari és szolgáltatási szektorok vállalkozásainak működéséhez járul hozzá. A közel két éve tartó koronavírus járvány hatásait a feldolgozóipar összességében viszonylag jól átvészelte. A belföldi értékesítés egy kicsit csökkent, főleg a kisebb méretű cégeké. A vendéglátás és közétkeztetés beszállítói szenvedtek el érzékelhető veszteségeket, a kereslet ugyanis áttérte a kiskereskedelembe. Az élelmiszer export valamelyest növekedett, annak döntő hányada az Európai Unió országaiba irányul. 2021 közepétől azonban lényegében valamennyi költség (alapanyagok, bér, energia) emelkedésnek indult. Még kérdéses, hogy ezt az ipar hogyan, milyen ütemezésben tudja érvényesíteni az eladási áraiban. Ez további érdemi fogyasztói áremelkedést fog eredményezni. Sok vállalkozás romló eredményességgel, esetleg veszteséges gazdálkodással szembesül, amely a későbbi versenyképességi kilátásait is rontja.

Milyen potenciális fejlődési lehetőségek rajzolódnak ki az élelmiszeriparban a nagy és kisebb méretű cégek esetében?

Az élelmiszeripar a nemzetgazdaság egyik fontos ágazata, de közel sem használjuk ki a benne rejlő lehetőségeket. Az elmúlt évek fejlődése rávilágított, hogy az élelmiszeripar fejlesztése méret szerint is más típusú megközelítést igényel. Korábban a mikro- és kisméretű vállalkozások fejlesztés volt a középpontban. Erre azonban nem

ÉDER TAMÁS

A TÖMEG- ÉS A NEM TÖMEGTERMÉKEK
GYÁRTÓI EGYARÁNT JAVÍTHATJÁK
VERSENYKÉPESSÉGÜKET.

lehet a feldolgozóipar tartós létét alapozni, ezen méretű vállalkozások többsége ugyanis nem alkalmas versenyképes tömegcikknek előállítására, azok elsősorban rétegtipusú termékekkel tudnak csak megjelenni a tartós siker reményében. A piacképes tömegtermékek kibocsátása más, nagyobb üzemméretű vállalkozásokat igényel, amelyek fejlesztésében elmaradtunk. A közepes és nagyobb cégek előrelépésére is nagy szükség van tehát. Ilyen – akár nemzetközi viszonylatban is versenyképes – vállalatok tudnak a tömegtermékek piacán tartósan megjelenni, és a meghatározó szerepű nagy élelmiszerkereskedelmi láncokhoz stabilan kapcsolódni. Természetesen a speciális, sajátos ízesítésű, márkázható termékek tekintetében az élelmiszeripar kisebb vállalatai is megvalósíthatnak piacvezérelt fejlesztéseket. Összegezve, az élelmiszerpiac szétválík: az egyik irányt a természetes, helyi, rövid ellátási láncú, olykor luxus-kategóriás, a másikat a jelenleginél változatosabb szerkezetű, esetenként egyedi vonásokat is hordozó tömeg élelmiszerpiaci szegmens jelenti. És azokon jellemezően más-más méretű vállalkozások képesek hatékonyan megjelenni.

A vidékfejlesztési támogatási rendszer hogyan járulhat hozzá az élelmiszer-feldolgozás előrelépéséhez?

A mostani Vidékfejlesztési Programban soha nem látott – többszázmilliárd forintos – támogatási forrás áll az élelmiszeripar rendelkezésére. A közepes és a nagyobb méretű vállalkozásoknak is lehetőségük lesz fejlesztési támogatáshoz jutni. A tömeg és a nem tömegtermékek gyártói egyaránt javíthatják versenyképességüket. A mostani fejlesztések döntő többsége pótló típusú lesz, mivel a magyar élelmiszeripari cégek technológiai szempontból lemaradással küszködnek, de a termékfejlesztést sem szabad elhanyagolni. A támogatási döntéshozatalnak nagy hangsúlyt kell fektetnie arra, hogy reális és piacvezérelt fejlesztési elképzelések kerüljenek megvalósításra. A beruházásoknak figyelembe kell venniük a fenntarthatósági követelményeket, nem célszerű olyan fejlesztéseket megvalósítani, amelyek nem felelnek meg az aktuális és a formálódó társadalmi elvárásoknak (például az egyszer használatos műanyagok felhasználása a csomagolásban, a ketreces tartású tyúkoktól származó tojás feldolgozása stb.). Ugyanakkor robbanásszerű fejlődés zajlik az élelmiszeripar tudományos területein (például új típusú élelmiszerek megjelenése). Ezért nemcsak új élelmiszeripari termékeket kellene fejleszteni, de az is hasznos lenne, ha a magyar cégek az alternatívnak nevezett élelmiszer-termékek irányába is nyitnának. A támogatási források célravezető felhasználásának arra is tekintettel kell lenni, hogy a hazai élelmiszer-termékpálya versenyképességét nem csak az alultőkésítettég, az alulgépesítettég felszámolása és a modernizálás végrehajtása befolyásolja, hanem a vertikális lánc (együttműködés) hatékonysági problémái is. Ez utóbbiakat is kezelni szükséges.

Az ágazat finanszírozási igényében milyen specialitások vannak? Megfelelő az élelmiszeripari cégek hitelezhetősége?

Az élelmiszeriparnak beszállító mezőgazdaság finanszírozási sajátosságai ismertek: például az, hogy jelentős a tőke- és forgósszükséglet; a beruházások rendszerint külső forrásból valósulnak meg; a termelési ciklus viszonylag hosszú lehet stb. Az élelmiszeripar jelentős alágazatai (például a malomipar, a növényolajipar, a konzervgyártás, a hűtőipar, de a hús- és a baromfifeldolgozó ipar vállalkozásai is) ugyancsak hosszabb-rövidebb ideig tartó termelési ciklus szerint működnek. Ez persze

függ az alapanyag-beszerezés ütemezésétől, a feldolgozás, az érlelés és a piacra vitel ritmusától is. Ezért az élelmiszeriparban gyakran nagy a forgótőke igény (illetve az ezt finanszírozó hiteligény). A vidékfejlesztési támogatási forrásoknak köszönhetően megugró feldolgozóipari fejlesztésekre lehet számítani az előttünk álló időszakban. Így a banki fejlesztési hiteligény is növekvő lesz. A korszerű technológiával rendelkező, nem kis részben külföldi tulajdonú nagyvállalatok kötődéseik, kapcsolataik révén az Európai Unió élelmiszeriparának szerves részét képezik, a hitelforráshoz jutásuk is könnyebb. A magyar tulajdonú kis- és közép, de sokszor a nagyvállalkozások hitelfelvétele azonban, az előforduló tőkehiány, az alágazatokban mutatkozó pénzügyi és versenyképességi gondok miatt olykor nehézkes, a bankok nem egy céget problematikus ügyfélnek tartanak.

Hogyan látja, versenyeznek a bankok az élelmiszeriparért vagy inkább óvatosabban hiteleznek a szektorban?

Az élelmiszeripar legfontosabb alapanyag beszállítója, a mezőgazdaság kiterjedt finanszírozási intézményrendszerre, támogatási és hitelkonstrukciókra, banki hitelezési termékekre támaszkodhat. Annak ellenére, hogy nem kevés gazdálkodó korlátozott hitelfedezettel rendelkezik, az üzleti és a kockázati szempontok alapján a szektor vállalkozásaira a hitelintézetek általában megbízható partnereként tekintenek. Azért is, mert finanszírozásukat sok vállalkozás esetében kedvezményes kezességvállalás is segíti. A bankok az élelmiszeriparral óvatosabbak, ám az előttünk álló nagy fejlesztések, korszerűsítések, illetve az így várható hatékonyság és versenyképesség javulás a hitelintézetek új típusú hozzáállását eredményezheti. A bankok a feldolgozóipar finanszírozásában komoly üzleti lehetőséggel számolhatnak, az élelmiszeripar pozíciója erősödhet a banki partneri körben. A hitelintézeteknek ráadásul kiemelkedő szerepe lehet a most bőségesen rendelkezésre álló támogatások észszerű felhasználásában. Abban, hogy olyan projektekhez nyújtanak önerőként hitelt, amelyek reálisak, piacképesek, mert különben újabb gondok keletkeznek az ágazatban. A bankoknak nagy a felelőssége, hiszen sok projektnél a banki finanszírozás megléte vagy nemléte fogja eldönteni, mi valósul meg, és ezzel el lehet kerülni, hogy egyes feldolgozóipari területeken nem megfelelő méretű, a piaci lehetőséget rosszul felmérő, esetleg ugyanazt a piacot megcélzó beruházások történjenek meg.

Az alapítványi kezességvállalás milyen szerepet tölthet be a finanszírozási feladatok megoldásában?

A mostani helyzetben az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) a korábbiaknál is fontosabb szerepet tölthet be az élelmiszeripar finanszírozási feladatainak eredményes megoldásában. Egyik oldalról a feldolgozóipari inputokat szállító mezőgazdasági vállalkozások hitelhez jutási feltételeinek segítségével. Másik oldalról az élelmiszeripar hitelképességének erősítésében. A rendelkezésre álló, nagy volumenű támogatási források igénybevétele növeli a fejlesztési hiteligényt. A támogatások elnyeréséhez saját forrást kell biztosítani, ezért alapvető, hogy javuljon az élelmiszeripari cégek hitelképessége. Ez alapfeltétele, hogy az élelmiszeripari szereplők élni tudjanak a fejlesztési támogatási források nyújtotta lehetőséggel. A hitelkereslet ugyanakkor az emelkedő feldolgozási költségek (magasabb mezőgazdasági nyersanyag, energia, bérkiadások stb.) miatt is emelkedik, nagyobb lesz a forgóhitel igény. Ráadásul a kedvezményes, olcsó hitelek igénybevételeinek lehetősége is szűkül, nagyobb lesz a piaci alapú hitelek szerepe. Mindezt figyelembe véve a garanciaszervezet készfizető kezességvállalása jelentősen hozzájárulhat az élelmiszeripar esetleg felmerülő finanszírozási nehézségeinek megoldásában. Az alapítványi együttműködés kiemelt szerepet fog játszani a minden eddiginél nagyobb uniós támogatási források értelmes felhasználásában, az élelmiszeripar versenyképes fejlesztésében.

A GARANCIASZERVEZET KÉSZFIZETŐ KEZESSÉGVÁLLALÁSA JELENTŐSEN HOZZÁJÁRULHAT AZ ÉLELMISZERIPAR ESETLEG FELMERÜLŐ FINANSZÍROZÁSI NEHÉZSÉGEINEK MEGOLDÁSÁBAN

Finanszírozás

KEDVEZMÉNYES DÍJÚ ALAPÍTVÁNYI KEZESSÉGVÁLLALÁS

A hazai élelmiszergazdasági vállalkozások számára - részben a krízishelyzet kezelésével, illetve a gazdaság újraindításával összefüggésben - több támogatott és/vagy rendkívül előnyös feltételű finanszírozási program indult, mint például a **Növekedési Hitel Program (NHP) Hajrá**, az **Agrár Széchenyi Kártya** termékei, a Magyar Fejlesztési Bank hiteltermékei. A hitelfelvevő vállalkozók finanszírozását az Agrár-Vállalkozási hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) kedvezményes kezességvállalása is aktívan segíti. A hitelért folyamodók sokszor szembesülnek azzal, hogy megfelelő gazdálkodási múlt és önerő hiányában vagy a fedezetként felajánlható ingatlanok, egyéb tárgyi fedezetek szűkössége miatt a bankok óvatosabbak a projektek finanszírozása során. Erre szolgál megoldásként az AVHGA intézményi kezességvállalása, hiszen az ingatlanfedezetek helyett vagy mellett olcsón, kedvező feltételekkel vonható be a finanszírozásba, emellett a bankok kockázatvállalási hajlandóságát is növeli.

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet adatai szerint 2021 nyarán a mezőgazdaság hitelállományának több mint háromnegyede, az élelmiszeripar hitelállományának pedig nagyobbik fele kedvezményes

hitel volt. A kedvezményes hiteltermékek és programok egy részét azonban napjainkra fokozatosan kivetik (például NHP Hajrá, munkahelyteremtő hitel stb.) és a gazdálkodóknak fel kell készülniük arra, hogy nagyobb hányadban vegyenek majd igénybe piaci alapú hiteleket is.

A változó feltételek mellett a vállalkozások finanszírozásának stabilizálásában az alapítványi közreműködés - továbbra is alacsony és a hitel futamideje alatt rögzített kezességvállalási díjazással - meghatározó szerepet játszik ezentúl is. A legalább hároméves agrárcélú beruházási hitelek esetében az első két számlázási időszakban a kezesség akár ingyenes is lehet, így a projekt megvalósításáig ez nem jelent többlet terhet a vállalkozásnak. A széles banki partneri hálózatnak köszönhetően az AVHGA kezessége az ország minden pontján elérhető a vállalkozások, őstermelők, családi gazdálkodók számára. A gazdálkodók az AVHGA kezességét a bankokban igényelhetik, és az informatikai fejlesztéseknek köszönhetően az ügyintézés teljes folyamata gyors és online módon, papírmintesen történik.

Támogatás

TÁMOGATÁSI ELŐLEG FIZETÉSE

A magyar agrárgazdaság az elmúlt években négy fő támogatási jogcímcsoporton - a területalapú és közvetlen támogatásokon, a Vidékfejlesztési Program pályázatain, a nemzeti támogatásokon és a piaci támogatásokon - keresztül évi átlag összesen mintegy 700 milliárd forint támogatáshoz jutott hozzá. A területalapú és közvetlen támogatások esetében 2021-ben is lehetőség nyílt előleg folyósítására. A támogatási előlegfizetés fő célja, az őszi munkák zavartalan elvégzésének, illetve a termelők pénzügyi stabilitásának, likviditásának biztosítása. Az agrártárca arra törekszik, hogy minél több termelő részesülhessen előrehozott kifizetésben, és minél több jogcímen elindulhasson a támogatás utalása.

A 36/2021. (X.14.) AM rendelet foglalja össze a 2021. évi egységes területalapú támogatás, valamint az egyéb közvetlen támogatások összegeinek mértékét. Az egységes területalapú támogatás keretösszege mintegy 252 milliárd forint. A támogatható terület nagysága legfeljebb 4,98 millió hektár, a 2021. október 16. napjától kifizethető előleg mértéke pedig hektáronként legfeljebb 35 470 forint. Az éghajlat és környezet szem-

pontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás keretösszege kb. 141 milliárd forint, a támogatható terület maximum 4,98 millió hektár. Az október második felétől folyósítható előleg hektáronként legfeljebb 19 832 forint lehet. A termeléshez kötött közvetlen támogatások hektár- és állategyed alapon kerülnek kifizetésre, az előleg mértéke jogcímenként külön-

külön került meghatározásra. A fiatal mezőgazdasági termelők támogatásának keretösszege mintegy 2,4 milliárd forint, a támogatási összeg meghatározásakor legfeljebb kb. 97 ezer hektár terület vehető figyelembe. A szintén 2021 októberétől folyósítható előleg mértéke hektáronként maximum 17 120 forint.

Interjú

SZERETHETŐ BOROK –
CSALÁDI BIRTOKRÓL

A móri történelmi borvidék már-már a megszűnés határára jutott, mert majdnem 500 hektár alá csökkent a szőlőtermő terület. Végül fiatal borászok – köztük *Miklós Csaba* – megfordították ezt a folyamatot, újraéledt a borvidék. Akár a megújulás egyik jelképe is lehet a nagy hagyományú pincesoron található „miklóscsabi pincéje”.

Szakmai pályáját és a vállalkozását következőképpen mutatta be Miklós Csaba, aki nem mellesleg a Magyar Bor Akadémia egyik legfiatalabb tagja.

Kertész vagyok. Egy kertészmérnök valószínű, hogy valamilyen formában előbb-utóbb kiköt a szőlészet, a borászat környékén. Én, hála a szüleimnek, már gyermekként belenőttem a szőlőtermesztésbe, a borászatba. Édesapám bár foglalkozását tekintve tűzoltó volt, mindig kis hobbi szőlőterületet. Én 12 éves koromban kezdtem járni a szőlőben, és apám óvó figyelme mellett magam is részt vettem a munkákban. 16 évesen már saját szőlőm volt. Innen egyenes út vezetett a kertészeti tanulmányokhoz. 1991-ben diplomáztam a kecskeméti Kertészeti Főiskolán, ahol a diplomamunkámat bormarketing témakörben írtam. Hozzá tartozik, hogy egy évig tanultam szőlészetet Amerikában a Berkley Egyetemen, mellette egy évig traktorosként dolgoztam egy kaliforniai szőlőgazdaságban. Ez azért fontos, mert az ott keresett pénz sokat segített az indulásban. 2001-ben vettem a pincét, hozzátartozik, hogy egy 1860-ban épült, műemlékké nyilvánított pincéről van szó. Most ott tartunk, hogy van nyolc hektár saját szőlő, aminek a terméséből 45-50 ezer üveg bor készül. Ez a mennyiség a palackozó kapacitásunk száz százalékát leköti. A fajtaszerkezetből adódóan többségében közepes testű

fehér borokat készítünk. Fő fajtánk az ezerjő, mellette, de nem rangban mögötte megtalálható a rajnai rizling, a chardonnay, a savignon blanc, a királyleányka, a lányka, a zöld veltelini és a kékfrankos. Csak palackozva és kizárólag hazai forgalomba kerülnek a boraink. Ekkora mennyiségnél nincs értelme az exportnak. A három fő értékesítési irány: egyik a kiskereskedelem és diszkontértékesítés, a borsztrónómia, vinotéka értékesítés, valamint a helyi fogyasztás a turizmus keretében. Mennyiségben a kereskedelmi értékesítés a legnagyobb, értékét tekintve viszont egyharmad-egyharmad az arány.

Miként tudott pénzügyileg elindulni a vállalkozás?

A vállalkozás indításához egyrészt a Kaliforniában keresett pénzt használtam, másrészt, ahogy megindult a borok értékesítése, az eladott borok ellenértékét következetesen visszaforgattam. Természetesen mindez nem fedezte a beruházás és a termelés teljes költségeit, ezért szükség volt hitel igénybevételére is. E téren kiváló partnerre találtam az Erste Bankban, amely pénzintézettel ma is folyamatos az együttműködés. Mondhatom, hogy szoros napi kapcsolatban vagyunk. Pontosan ismerik a vállalkozásom helyzetét, és ha kell, megbeszéljük a terveket, a gazdasági, pénzügyi lépéseket. Testre szabott ajánlatokkal állnak elő, és mindig felhívják a figyelmet a lehetőségekre, különösen az újonnan megjelenő – a vállalkozásnak előnyös – pénzügyi termékekre. Külön megnyugtató számomra, hogy a hitelek mögött az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége áll. Nem biztos, hogy a bank segítsége nélkül olyan ütemben és biztonságban fejlődhetett volna a vállalkozás, mint amit most láthatunk.

Hogyan jellemezné most a gazdaságát?

Lépésről lépésre organikusán épülő családi birtok. Mindig annyi forrást forgattunk vissza a gazdálkodásba, amennyi jövedelmünk volt és csak a szükséges mértékben vettük igénybe a bank segítségét. Az volt a cél, hogy legyen olyan árunk, borunk, amit folyamatosan el tudunk adni. Ebből következik, hogy nem a különlegességre, az egyedi minőségre törekedtünk, hanem a fogyaszthatóságot tartottuk a legfontosabbnak, fogalmazhatok úgy is, hogy szerethető borokat készítettünk, és készítünk azóta is. Innentől kezdve logikus gazdasági lépés volt a feldolgozó fejlesztése, utána a szőlőterület regenerálása, az ültetvények újítása, a teraszok megépítése, majd a vendéglátó egységek létesítése, a különböző rendezvényhelyszínek kialakítása.

Fontos szempont az ökológiai gazdálkodás. Nem használunk környezetterhelő vegyi anyagokat. A tápanyag utánpótlást kizárólag érett istállótrágyával oldjuk meg, a növényvédelem pedig környezetkímélő módon valósul meg. A birtok az ökológiai gazdálkodás mellett nagy hangsúlyt fektet a régi, elhanyagolt területek rekultiválására, így védve, fejlesztve a környezetet. A

MIKLÓS CSABA

**MÁR GYERMEKKÉNT BELENŐTTEM
A SZŐLŐTERMESZTÉSBE,
A BORÁSZATBA.**

**A BIRTOK AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS
MELLETT NAGY HANGSÚLYT FEKTET A RÉGI,
ELHANYAGOLT TERÜLETEK REKULTIVÁLÁSÁRA,
ÍGY VÉDVE, FEJLESZTVE A KÖRNYEZETET.**

borászat pedig korszerűen gépesített saját pneumatikus reduktív feldolgozóval, erjesztő és palackozó rendszerrel rendelkezik, bebizonyítva, hogy a kisméretű családi borászatoknak ma is van létjogosultságuk.

A szőlőbirtokot, és a boraikat is körül lengi egy különös, egyedi hangulat. Hogyan lehet ezt meghatározni?

A termelés mellett ugyanolyan fontosnak tartjuk a brand építését. Erős, mondhatni ütős márkát építettünk 15 év alatt. Vonatkozik ez a palackok külső megjelenésére, grafikára, címkékre, de a honlapunkra is. Adott esetben egy márka a fogyasztó körének szűkítését is jelentheti. Én úgy vélem, hogy nem szűkíteni, hanem tágítani kell azon fogyasztók körét, akik meg tudják érteni azt a bort, ami a poharukban van, ezért úgy fogalmazzuk meg a mondanivalónkat, hogy az közérthető, kedves, könnyed, vidám, nem utolsó sorban egyedi hangulatú legyen. Ez vonatkozik a vállalkozást körülölelő légkörre is. Azt hiszem, sokat elárul, ha a boros palack címkéjén Marilyn Mórról olvasható, a palackban pedig királyleányka bor van, a magyarázó szöveg pedig: „...a teljesség kedvéért Marilyn Mórról indította a karrierjét. Márkus-hegyi bodzavirágos út vezetett a csillagokig.” Vagy például a Chardonnay a palackban „Nem férünk a bőrdömbbe” néven kerül az asztalra. Úgy látszik, hogy ezt a stílust díjazza a fogyasztók, hogy mást ne mondjak: amit 16 év alatt palackoztunk, maradéktalanul sikerült eladni. Igyekszünk a szőlőbirtokot is bemutatni, otthonossá tenni a vendégeinknek, dűlőtúra, pincetúra, borkóstoló szerepel az ajánlatainkban, mint ahogyan csapatépítő tréningeknek és különféle családi rendezvényeknek is szívesen helyt adunk. Egy kevés választ el minkettől, hogy a terveink valóra váljanak: bár van szabadtéri fogadóterület, de tervezzük egy olyan épületet, ahol kint a szőlőben is tudunk bort kóstoltatni. Ha ezt a beruházást megvalósítjuk, akkor azt mondhatjuk, hogy teljes egész a borgazdaságunk.

Tervezi-e újabb területek vásárlását? – kérdeztük Miklós Csabát

Nem. Van egy felső határ, amit pontosan kell érezni. Nem szabad ész nélkül szőlőt vásárolni, mert azt meg is kell művelni, arról gondoskodni kell. Én nyolc hektárról tudok lelkiismeretesen gondoskodni, ennek a feldolgozását tudom garantálni, és ennyit tudok nagy biztonsággal eladni. Számomra nem érvényes mondas, hogy „határ a csillagos ég.” A nyolc hektár átlátható, úgy tartom, hogy a tulajdonosnak mindent ismerni kell a gazdaságban. Szenvedéllyel dolgozom, részt veszek valamennyi munkafolyamatban, a metszésben, a törzstisztításban, a hajtásválogatásban, a növényvédelemben, mindenben. A tevékenység ismeretéhez az is hozzá tartozik, hogy öt dűlőben – Látóhegy, Cserhát, Vén-hegy, Csóka és Kőhalmi – vannak ültetvények, ahol különböző szőlőfajtákból különböző borok készülnek, dűlőig, és szinte tőkékig ismerni kell a területet.

Aszály és túltermelés is sújtotta az ágazatot. Hogyan hat ez a vállalkozására?

A fagykár és az aszály miatt kevesebb szőlő termett, a minőség viszont nagyon jó. Az árat az határozza meg, hogy egész Európában túltermelés van, és a kereskedők kihasználják ezt a helyzetet. Nincs ebben semmi különös, úgy vélem, ez normális viselkedés egy piacgazdaságban. Másik oldalon viszont azt jelenti, hogy a termelőknek fel kell készülniük az ilyen helyzetekre, a jövőben kevesebb bevétellel, magasabb költségekkel számolhatunk. A munkaerő költsége nő, a palackozás is drágul, üveg, dugó, műanyag, papír, minden drágább lesz, az energiaárak növekednek, vagyis: másként kell a bevételeinket tervezni és másként kell a kiadásainkat ütemezni. Összességében én azt mondom, hogy a fogyasztók elégedettek a borainkkal, ez számunkra komoly sarokkő.

Támogatás

KÖZÉPPONTBAN AZ ÉLELMISZERIPAR FEJLESZTÉSE – KIEMELKEDŐ PÁLYÁZÓI ÉRDEKLŐDÉS

Az élelmiszer-feldolgozás fejlesztése stratégiai jelentőségű a hazai agrárágazat jövedelmezősége, versenyképessége, hozzáadott érték termelő képessége erősítése szempontjából. Az élelmiszeripari tevékenységek fejlesztésére a Vidékfejlesztési Programban (VP) keretében több százmilliárd forintos támogatási forrás áll rendelkezésre két pályázati konstrukció keretében.

Az egyik, az „Élelmiszeripari üzemek fejlesztése” című (VP3-4.2.1-4.2.2-1-21 kódszámú) pályázati felhívás, amely a kisebb méretű élelmiszeripari fejlesztések támogatását szolgálja. A mezőgazdasági termelők, illetve a mezőgazdasági termelőnek nem minősülő mikro- és kisvállalkozások számára lehetővé teszi olyan élelmiszer-feldolgozási, illetve borászati tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések végrehajtását, amelyek segítik a vállalkozások gazdaságosságának és versenyképességének javítását. A rendelkezésre álló támogatási forrás összesen 50 milliárd forint, amelyből 40 milliárd forint jut az élelmiszer-feldolgozó, 10 pedig a borászatok fejlesztésére. Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege maximum 100 millió forint. A másik támogatási konstrukció, az „Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése” című (VP3-4.2.1-4.2.2-2-21 kódszámú) kiírás, amely a nagyobb méretű fejlesztéseket vette célba. Annak célja a mezőgazdasági termékek értéknövelését és piacra jutását elősegítő, a technológiai fejlesztést és a környezeti erőforrás-hatékonyság javító komplex beruházások támogatása, amelyek az élelmiszerfeldolgozás (beleértve a borászatok) haté-

konyosságát is növelik. A pályázható támogatási forrás összesen 200 milliárd forint, ebből 160 milliárd forint szolgál az élelmiszer-feldolgozó üzemek, 40 pedig a borászatok fejlesztésére. Az elnyerhető vissza nem térítendő támogatás összege minimum 100 millió, maximum 5 milliárd forint lehet. A támogatás összes elszámolható költséghez viszonyított legmagasabb hányada (a különféle támogatási kategóriákra irányadó részletszabályok figyelembevételével) mindkét pályázat esetében a közép-magyarországi régióban 40, más régiókban 50 százalék. A támogatási kérelmeket több szakaszban lehetett benyújtani.

Az élelmiszeripari kiírások iránt hatalmas pályázói érdeklődés mutatkozott. A beérkezett támogatási igény meghaladta a meghirdetett keretösszeget. A kisebb fejlesztéseket támogató pályázat **2021. augusztus végén** zárult le. A nagyobb fejlesztéseket segítő kiírás legutóbbi beadási szakasza **2021. november 12-ig** tartott, és az azt követő naptól a konstrukció felfüggesztésre került. Most mindkét pályázat esetében a benyújtott támogatási kérelmek elbírálása folyik.

Támogatás

MÉHÉSZETI TÁMOGATÁS

A Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján igénybe vehető támogatások végrehajtását szabályozó 57/2019. (XII. 14.) AM rendelet alapján, az Országos Magyar Méhészeti Egyesületnél (OMME) tagsági viszonytal rendelkező méhészt-gazdálkodók, valamint az OMME és tagszervezetei **2021. október 16-tól** nyújthatják be – a méhészeti program 2021/2022. évi végrehajtási időszakára vonatkozó – kifizetési kérelmeiket a Magyar Államkincstárhoz. A támogatási jogosultság alapja a 2021. évre vonatkozó őszi

méhégszűségügyi vizsgálat során az egyes méhészt-gazdálkodók esetében megállapított és azt követően **2021. november 15-ig** a megyei kormányhivatalhoz beérkezett bejelentések alapján a Tenyésztési Információs Rendszerben (TIR) nyilvántartásba vett, és a kifizetési kérelem Kincstárhoz történő benyújtásának napján is a méhészt-gazdálkodó tulajdonában lévő méhcsaládok száma. A nyilvántartásba 2021. november 15-ét követően bejelentett méhcsaládok után nem vehető igénybe támogatás.

AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY

A vidékért kezkeskedünk

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány valamennyi agrár és vidéki, mikro-, kis- és közepes vállalkozás számára nyújt készfizető kezességet a hitelezés során, melyet az alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézményeknél igényelhetnek.

Mit jelent a készfizető kezesség?

- A fedezetek egyik típusa.
- Az adóستól független stabil biztosíték a bankok számára.
- Csökkenti a pénzügyi intézmények kockázatát, ezáltal növeli a finanszírozási hajlandóságot.
- Támogatást jelent a vállalkozások számára, amennyiben a jogszabályi keretek a kedvezményes díjon történő kezességnyújtást lehetővé teszik.

Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | 1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760 | E-mail: office@avhga.hu | www.avhga.hu

Támogatás

A TAKARMÁNYGYÁRTÓ BERUHÁZÁSOK TÁMOGATÁSA

A takarmánygyártás alágazat az élelmiszeripar egyik legdinamikusabban fejlődő területe, amely két szakágazatból tevődik össze: a haszonállat takarmánygyártásból és a kedvtelésből tartott állateledel-gyártásból. A takarmányelőállítás az egyik legígéretesebb perspektívákkal rendelkező feldolgozóipari tevékenység, a termelés fejlesztése, bővítése megalapozott piaci kilátásokra támaszkodhat. Ezt figyelembe véve jelent meg a Vidékfejlesztési Programban a **„Takarmány előállító üzemek fejlesztésének támogatása”** című (VP3-4.2.1.3-21 kódszámú) pályázati felhívás. A kiírás célja a haszon- és a kedvtelésből tartott állatok takarmányozását szolgáló termékek előállítását és piacra jutását elősegítő, a technológiai fejlesztést, illetve a környezeti erőforrás hatékonyságot javító beruházások támogatása. Ezen belül a felhívás megkülönböztetett figyelmet fordít a haszonállat-takarmánygyártás korszerűsítésére: a megfelelő beltartalmi értékű és gondosan megválogatott alapanyagokból minőségi takarmányokat előállító üzemek fejlesztésére, kapacitásbővítésére, vagy az ezt megvalósító új üzemek létrehozására.

A pályázati felhívásra támogatási kérelmet nyújthatnak be a TEÁOR 109 besorolás szerinti, takarmány előállítási tevékenységet fejlesztő vállalkozások. A konstrukció keretében lehetőség nyílik egyfelől a takarmány előállításához kapcsolódó mezőgazdasági termékek értéknövelés, a piacra jutást elősegítő technológiai fejlesztést célzó beruházások támogatására, másfelől az energia-felhasználás csökkentését célzó korszerűsítések, valamint a megújuló energia felhasználására irányuló technológiák alkalmazásának támogatására.

A pályázható támogatási forrás összesen 50 milliárd forint. Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege minimum 50 millió, maximum 2 milliárd forint. A támogatás maximális mértéke a közép-magyarországi régióban az összes elszámolható költség 40, a többi régióban 50 százaléka. A támogatási kérelmek beadására négy szakaszban **2021. október 27. és december 21.** között van lehetőség. Az egyes értékelési hatánapokig benyújtásra került projektek együttesen kerülnek elbírálásra.

Támogatás

A MEZŐGAZDASÁGI KISÜZEMEK FEJLESZTÉSE

A Vidékfejlesztési Program **„Mezőgazdasági kisüzemek támogatása”** című (VP2-6.3.1-20 kódszámú) pályázati felhívása az adottságaik és terveik alapján fejlődőképes kisméretű mezőgazdasági termelők (vidéki térségekben tevékenykedő őstermelők, mikro-vállalkozásoknak és mezőgazdasági termelőnek minősülő egyéni vállalkozók vagy szociális szövetkezetek) jövedelemszerzését és gazdasági többi lábon állását kívánja elősegíteni. A támogatásért folyamodónak az üzleti tervében vállalnia kell, hogy legkésőbb a Támogatói Okirat hatálybalépésétől számított negyedik év végére a mezőgazdasági termelő tevékenységből származó üzemmérete meghaladja a 6000 euró STÉ üzemnagyságot, vagy a mezőgazdasági termelésből és feldolgozási tevékenységből származó értékesítés nettó árbevétele meghaladja a 6000 eurót. Az elnyerhető (öt évre szóló és két részletben folyósításra kerülő) vissza nem térítendő átalánytámogatás 15.000 eurónak megfelelő forintösszeg. A nyertes pályázónak az elnyert támogatási összeget gazdasága fejlesztésére kell fordítania: a vállalt üzemméret növekedést maradéktalanul teljesítenie kell.

A konstrukció iránt továbbra is jelentős az érdeklődés. A támogatási kérelmek beadására – több szakaszban – a jövő évben is lesz lehetőség, egészen **2022. május 31-ig** vagy a 32,5 milliárd forintos támogatási forrás kimerüléséig. Az egyes értékelési hatánapokig beadott projektek elbírálása együttesen történik meg. Legközelebb a **2022. február 14. és 28.** közötti időszakban lehet pályázatot benyújtani.

Támogatás

A FAGYKÁR MEGELŐZŐ BERUHÁZÁSOK SEGÍTÉSE

A szélsőséges időjárási jelenségek, a klímaváltozás, illetve különösen a tavaszi fagykár évről-évre komoly veszteségeket okoz a növénytermesztési ágazatban. A klímaváltozáshoz és a környezeti feltételekhez való alkalmazkodás, valamint a kármegelőző- és mérséklő tevékenység alapvető jelentőségű a termésbiztonság és a jövedelmezőség szempontjából. Erre tekintettel a Vidékfejlesztési Program keretében megjelent a **„Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatása”** című (VP3-5.1.1.1-21 kódszámú) pályázati felhívás. A kiírás célja a tavaszi fagykár elleni védekezés támogatása, a termelési kockázatok csökkentése. A felhívás pénzügyi forrást biztosít a költséges kármegelőző beruházások megvalósításához. A legalább 6000 euró STÉ üzemmérettel rendelkező mezőgazdasági termelőknek lehetősége nyílik olyan technológiai fejlesztésekre (például rögzített vagy mobil légkeverő berendezések; hőtermelő, füstölő, ködképző eszközök stb. beszerzésére), amelyek segítségével képesek lesznek elhárítani vagy mérsékelni a tavaszi fagykárokat. Így a termésbiztonság erősödhet, a jövedelmezőség javulhat.

A pályázható támogatási forrás összesen 5 milliárd forint. Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege egyéni és kollektív projekt esetén is legfeljebb 100 millió forint lehet. A támogatás összes elszámolható költséghez viszonyított

Támogatás

ZÖLD PROGRAM A VIDÉKFEJLESZTÉSBEN

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) Zöld Programja keretében 2020 végén vezette be a Zöld Tőkekövetelmény-kedvezmény programot. A kezdeményezés olyan vállalati banki finanszírozási megoldásokhoz kapcsolódik, amelyek esetében a hitel vagy kötvény környezeti szempontból fenntartható tevékenységeket finanszíroz.

A hitelintézetek a fenntartható agráriumot és élelmiszeripart szolgáló finanszírozások esetében is élhetnek a tőkekedvezménnyel, és így kedvezőbb kondíciójú hiteleket nyújthatnak a „zöld” vagy „zöldebbé váló” ügyfeleknek.

A környezeti fenntarthatóságban megkülönböztetett szerep jut a mezőgazdaság támogatásának, az agrártevékenységek környezeti hatása ugyanis kiemelkedő mértékű. Az aktuális uniós és hazai szabályozási feltételrendszer alapján fenntarthatósági szempontból az agrár-környezetgazdálkodási vagy ökológiai gazdálkodási támogatási programban résztvevő és a **Natura 2000** gyepten tartási kötelezettséggel rendelkező gazdálkodók alkotják a zöld agrár-ügyfelek alapkörét. Az MNB sávós kedvezményt alkalmaz: ha egy hitelügylet esetén az ilyen típusú földterületek aránya eléri az 50 százalékot, akkor a finanszírozó bank 5 százalékos, 75 százalékos aránynál pedig 7 százalékos tőkekövetelmény-kedvezménnyel élhet. A zöld ügyfelek esetében a legtöbb hiteltípusra alkalmazható az MNB fenti szabályozása bizonyos szabályozási feltételek esetén, ha a hitelcél növénytermesztéshez vagy állattenyésztéshez kapcsolódik, valamint érvényes átállási vagy ökológiai tanúsítvánnyal rendelkeznek a gazdálkodók. Ez utóbbit nemcsak szántóföldi növénytermesztés esetében kaphat a gazdálkodó, hanem akár állattartói vagy élelmiszeripari feldolgozó tevékenységre is.

A méhek beporzásban betöltött szerepe miatt a méhészeti ágazat fejlesztése külön alponton szerepel az MNB kedvezményprogramjában. Akárcsak a nem termelő, de élőhelyfejlesztő beruházások, amelyek a Vidékfejlesztési Program (VP) pályázati felhívása keretében indultak meg. A VP-ben megvalósuló a digitális átállást szolgáló precíziós fejlesztések is támogatottak, ha környezeti célkitűzéshez is kapcsolódnak. Az agrár-vállalkozások energiahatékonysági és megújuló energiatermelési beruházásai is a támogatott kategóriába tartoznak.

A Zöld Tőkekövetelmény-kedvezmény program agráriumban történő alkalmazása komoly ösztönzője lehet a hazai élelmiszer-gazdaság fenntarthatóbb működtetése megalapozásának és fellendítésének. A zöld célok megvalósításához és hitelezési megoldásokhoz kapcsolódva az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) kedvezményes kezességvállalásának is fontos szerep jut a „zöld finanszírozási” feladatok megoldásában. Az AVHGA kezességnyújtó tevékenysége – mint kockázatcsökkentő eszköz – jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a bankok hitelezési aktivitása tovább erősödjön az élelmiszer-gazdaságban.

A MÉHEK BEPORZÁSBAN BETÖLTÖTT SZEREPE MIATT A MÉHÉSZETI ÁGAZAT FEJLESZTÉSE KÜLÖN ALPONTON SZEREPEL AZ MNB KEDVEZMÉNYPROGRAMJÁBAN.